

kwamen als in "een virtueel getto" vast te zitten, om ten slotte als zondebok, als oorzaak van alle (oorlogs)leed te worden aangewezen. Autoriteiten keken de andere kant op, staken de kop in het zand of werkten actief mee zoals de Antwerpse en de Luikse politici en politie. De Brusselse burgemeesters daarentegen hielden zich veeleer afzijdig... Alles wordt in MODUS OPERANDI op een rijtje gezet: verordeningen, feiten, tot dagelijkse dingen en pakkende getuigenissen, b.v. over het moeten dragen van een jodenster op alle kleren. De goed georchestreerde escalatie moest wel leiden tot vervolging van één bevolkingsgroep: eerst de buitenlandse, naar België gevluchte joden en daarna ook - wat onverwacht toch (zo bleek) - van de Belgische joden. MODUS OPERANDI schetst hoe het met een eufemisme omschreven klimaat "De politiek van het minste kwaad" (m.a.w. 'de kat uit de boom kijken') tal van politieke en kerkelijke leiders heeft besmet. Want de Duitsers leken aanvankelijk aan de winnende - lees onoverwinnelijke - hand. Zo heeft kardinaal Van Roey zich in het openbaar nooit tegen de deportatie van de joden uitgesproken. Wel heeft hij zijn clerus laten begaan toen zij om joodse kinderen te redden hen bij gezinnen gingen plaatsen of in kloosters onderbrachten. Vrij klassiek van structuur en opbouw - tot en met de voice-over van Chris Lomme - is MODUS OPERANDI in de eerste plaats uitstekend gedocumenteerd. Met deze historische documentaire wordt geschiedenis geschreven. Letterlijk en figuurlijk. Zelden is zo scherp 'de samenwerking' aangekaart van talloze Belgische autoriteiten met de op de joden jagende nazi's. Op de koop toe werden deze lui na de oorlog vrijwel allemaal buiten vervolging gesteld. De schaamteloosheid voorbij. In Mechelen zijn de bijna door onkruid overwoekerde treinrails nog altijd 'de stille getuigen' van die weg naar de dood... x

FREDDY SARTOR

*historisch document / reg. Hugues Lanneau / scs. Diane Perelsztejn, naar een idee van Willy Perelsztejn / fot. Frédéric Decoux / mon. Sabine Hubeaux / muz. Ivan Georgiev / Met de stem van Chris Lomme / pro. Willy Perelsztejn voor Les Films de la Mémoire - Création et Mémoire / B / 2007 / 98' / dis. Willy Perelsztejn (0495/24.03.61) on willy.perelsztejn@wim.be*

→ RELEASE 5 MAART

## MODUS OPERANDI

FILMTIP!

Onwetendheid, naïviteit... In de periode 1942-45 heeft dat in België - maar niet alleen in België uiteraard - 24.916 joden lelijk parten gespeeld en de meesten van hen het leven gekost. In 26 treinkonvoeien werden zij vanuit de Dossin-kazerne in Mechelen naar het uitroeiingskamp van Auschwitz gedeporteerd. Eerst met een perverse list gelokt (tewerkstelling), aan de hand van adreslijsten 'afgehaald' (zij waren zich zelf eerst keurig gaan melden), later na razzia's. Amper 1206 hebben het overleefd; onder hen nauwelijks kinderen... Tussen de in Polen gevonden schrijnende begin- en slotbeelden (een kindje, een peuter nog en zijn moeder worden in een weide door een gewapende soldaat brutaal van elkaar gescheiden) zit in MODUS OPERANDI (te vertalen als 'de manier van handelen') de hele historiek van de jodenvervolging in België geplet. Chronologisch, onthutsend nauwkeurig, gedetailleerd maar ook genuanceerd hebben broer en zus Perelsztejn samen met regisseur Lanneau gepoogd in woorden maar vooral in beelden de duivelse nazi-strategie (*Endlösung der Judenfrage*) te ontrafelen, hun "verborgen agenda" te doorbladeren. En dat zijn allesbehalve fraaie pagina's. Stap voor stap werden joden gestigmatiseerd, dan gedemoniseerd,

